

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája ide küldendő az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Feltámadás!

A kereszténység egyik legszebb ünnepét ünnepeljük és az ébredő természet napsugaras óráiban hálát adunk a Mindenhatónak a Megváltás nagy munkájáért.

Az *Eszme* ellenségei megakarták semmisíteni az *Eszmét*, ki akarták oltani az örök Nap-ot, az eltemetettnek hitt *Eszme* azonban feltörte sírjának zárait, a *Világosság* kitört a sziklasírból, bebizonnyítván, hogy az örök *Igazságot* és az égből eredt *Világosságot* elhallgattatni, kioltani nem lehet.

A nagypénteki temetést Húsvét hajnalán az ébredés követte. . . . Beteljesedett a harmadik nap hajnalán a Megváltó jövendölése: „Rontsátok le a templomot és én harmadnapra felépítem azt“. A keresztén elvérzett Jézus-ember kösziklisírja az isteni akaratra felpattant és a lefordított kölapon állva az Üdvözítő, így szól, beharsogva az egész világot: „Halál, hol van a hatalmad?!”

Az *Eszme* eltemetői pénteken, a nagy gyásznap estéjén, jóllehet a „Beteljesedett“ elrebegése után a nap, a nagy gyász jeléül, elsötétedett, a föld fájdalomában megindult, a templom kárpítja az erőszak, láttára kettő hasadt és sokan a halottak közül életre keltek, — bevégezve látták istengyilkoló munkájukat. . . . Nem fog többé — gondolák — a dárddával átdőfött szív dobogni, gonosz cselekedeteik félelmetes bírójának ajkai nem vágják többé szemünkbe az igazságot, mert megfeszítették Őt kinos halállal, amelyből nem lehet visszatérés. . . . ébredés.

Hazamennek a hóhérok, gonosz arcukról még most is leri a bosszu lángja, majd bele-dőlnek ágyukba s mint akik dolgukat jól végezték, nyugodtan alszanak.

De harmadnapra annál nagyobb az ijedelmük. . . . Egy pillanatra gondolkoznak az üres sírnál. . . . Hinni még most nem tudnak, mert nem akarnak. Megfizetett! hirhordóik azt hirdetik, hogy az eltemetett Názáretinek holt temetét tanítványai ellopták. . . . A keresztnél hívó lelkek azonban belátnak az isteni titok rejtelmeibe és zengő szóval, meggyőződéssel éneklék a *Halleluját*.

A feltámadás híre csakhamar bejárja a közeli és távoli környéket. A természet ébredésével eljön a *szívek tavasza* is. Eddig ismeretlen édes érzések keletkeznek az emberi lelkekben. . . . A nép egyrésze már hisz a Messziás tanításában, a másik még kétkedve remél, a Harmadik azonban még most is tagadja az *Igazat*.

A Megváltás munkája a keresztthalán napján fejeződött be, de Krisztus tanításának igazsága az Ő halhatatlanságában rejlik. Mert mint az írás mondja, ha nem támad fel az Isten Fia, hasztalan a mi hitünk. Feltámadása istenségének legfőbb bizonyítéka, tanításának a világ végéig örökké zengő éneke.

És hogy a „feltámadás“ megtörtént, milliók és milliók lelke talált nyugalmat, vigasztalást és boldogságot az Üdvözítő tanításában. Nagyon változott a világ kétezer év óta, országok enyésztek el, népek váltakoztak életre-halálra, vérvirágot, rózsákat egyaránt termelt a föld, csak egy maradt változatlan, örök, érintetlen: a krisztusi tanítás.

És mivel a kereszténység átalakította a világot erőben és szellemben, érzésben és gondolkozásban, lehetetlen, hogy ezen igazság felett elmélkedve a *Húsvét* ünnepén, halálával ne teljék el szívünk az *Eszme* iránt, aki lerontva a szeretet tüzével a pogány oltárokat és megtörve a hitelenséget, az embereket hitre, reményre és szeretetre tanította.

Halleluja. . . . Halleluja. . . .

Debreczen sz. kir. város választókerületeinek beosztása.

A m. kir. Belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki a választókerületek beosztásáról. Ezen rendeletet közöljük, valamint Debreczen sz. kir. város három választókerületének beosztását.

A körrendelet így hangzik:

Valamennyi törvényhatóságnak!

Az országgyűlési képviselő-választókerületek számának és székhelyének megállapításáról szóló 1914. XV. t.-c. 2. §-a szerint „azt, hogy az egyes választókerületek mely községekből (városokból) vagy városrészekből (utcákból, terekből) állanak, a belügyminiszter rendelettel állapítja meg”.

Amidőn az idézett törvényes felhatalmazáshoz képest megállapított részletes beosztást ezzel közlésem, utalok a törvény 2. §-ának azon rendelkezésére, hogy „az ekként megállapított beosztást csak törvény útján lehet megváltoztatni”.

E törvényes rendelkezés szerint a községek (városok) jelenlegi közigazgatási beosztását a jövőben érintő bármint változás egyáltalán nem vonja maga után a most megállapított kerületi beosztás megváltoztatását, amely utóbbi csakis idevonatkozó külön törvényhozái intézkedés alapján következhetik be.

Budapesten, 1914. évi március hó 31-én.

Sándor János s. k.,
m. kir. belügym.

Debreczen város.

I. Választókerület.

A városnak a II. és III. választókerület határára kívül eső része.

II. Választókerület.

Határvonala: A Piac-utcának és a Petőfi-téren át a máv. pályaudvarig meghosszabbított Hunyadi-utcának középvonala, a máv. pályaudvar megkerülésével a pályaudvar területének határvonala a városi világítási-telepig, a világítási-telep délnyugati határára húzott egyenes vonal a fehértemplomi állami utig, a fehértemplomi-ut középvonala az utkaparóházig, az utkaparóháza háta mögött vezető dűlőt a Vértesi-utcáig, a máv. pályatestén keresztül meghosszabbított Vértesi-utca középvonala a hajduszoboszlói-utig: innen a hajduszoboszlói-ut a tócsa-árokig, a tócsa-árok a hajduszoboszlói-utól a szegényház háta mögött elvonuló peceárokig, a peceárok a kishegyesi-utig, a kishegyesi-ut a peceárokól az Ujféldig; innen az újosztású földkeleti határvonala a balmazújvárosi-utig, a balmazújvárosi-ut középvonala a köntösgáti gyepűsorig, a köntösgáti gyepűsor a balmazújvárosi vasutovonalig, a vasutovonal mentén a Ferenc József-ut irányában haladó közut, Kert-utcáig, innen a Liba-

kert-utca és a Csetete-utca középvonala a Mester-utcáig, majd a Ferenc József-ut középvonala a Liba-, Mester-utca középvonala a Csetete-utcától a Bethlen-utcáig, a Bethlen-utca középvonala a Mester-utcától a Hatvan-utcáig, végül a Hatvan-utca középvonala a Bethlen-utcától a Piac-utca középvonalaig.

III. Választókerület.

Határvonala: A máv. pályaudvartól a Petőfi-téren át a Hunyadi-utca tengelye irányában húzott vonal, a Hunyadi-utca és a Piac-utca középvonala a Csapó-utcáig, a Csapó-utca középvonala, az Árpád-tér Csapó-utcát és Hadházi-utat összekötő uttestének középvonala, a Hadházi-ut középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Hadházi-uttól a Virág-utcáig, a Virág-utca középvonala az Apafi-utatól a Temető-utcáig, a Temető-utca középvonala a Virág-utatól a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Temető-utatól a vámospércsi-utig, a vámospércsi-ut a máv. pályatesttől a Márton Kálmán-utcáig, a Márton Kálmán-utca középvonala az utkaparó házig, az utkaparó háztól délre fekvő tanya külső határvonala a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Láhner-utcáig, a Láhner-utca középvonala a Diószegi-utig, a Wolafka-telep délkeleti határára a Láhner-utca folytatásaként húzódó dűlőt a monostorpályi-utig, a monostorpályi-ut középvonala a Szőlő- és bortermelő-szövetkezet telepeinek, gróf Degenfeld, Balkányi és Benyáts Emil szőlőtelepeinek, valamint Horváth György majorsági földjének délkeleti határvonala a fehértemplomi állami utig, a fehértemplomi állami ut középvonala a városi világítási-telepig, ezen telep délnyugati határvonala a máv. pályaudvarig, a pályaudvar megkerülésével a máv. pályaudvar területének határvonala a kiindulási pontig.

Az első kerület utcai, terei, kertségei.

Az új beosztás szerint a debreczeni első választókerülethez a következő utcák és városrészek tartoznak:

A *Hatvan-utca* páratlan számú oldala a Bethlen-utcáig,

a *Bethlen-utca* páratlan oldala a Mester-utcáig,

a *Mester-utca* páratlan oldala a Csetete-utcáig,

a *Csetete-utca* páratlan oldala,

a *Honvéd-utca* a Csetete-utatól keletre,

a *Libakert* a Libakert-utca keleti felével együtt,

a *Ferenc József-ut* a Libakert-utatól keletre,

a *Péterfia-utca*,

a *Simonyi-ut*, továbbá Egyház-ter—Füvészkert-

utca, Hűvelyes-utca, Gönczy-utca, Görbe-, Kertész-,

Bundi-, Thaly Kálmán-, Darabos-utcák,

Péterfia-utca,

Csapó-utca páros számú oldala,

az *Árpád-tér* nyugati fele,

a *Hadházi-ut* páros számú oldala,

Vár-, Nyomató-, Egymalom-, Eölvös-, Ajtó-, Kétmalom-, Hadházi-, Kórház-, Apafi-, Gyöngyvirág-, Homok-, Nyíl-, Kut-utcák, továbbá

Rákóczi-utca, Könyök-, Kölcsény-, Szappanos-, Meszena-, Gólya-, Veres-, Péczely-, Faragó-, Kapor-, Pereces-, Leány-, Kazinczy-, Csonka-, Apafi-, Botond-, Korponay-, Bruckner-, Nagy Pál-utcák, Lak tanya-utca, Kardos-utca, Erdősor-utca és végül a Nagyerdei körút.

Ezen kívül az első kerülethez tartoznak a Nyulás, az Ujkert, a Sestakert, a Sétakert, a Nagyerdő, a Csapókert, Olajútó, Geréby-telep, a Bujovics-, Patay- és Székely-utcák, végül a vámospércsi-út, illetőleg a Márton Kálmán-utca északi részétől északra fekvő valamennyi telep.

A második kerület utcai, terei, kertségei.

Utcaik és terek :

Hortobágy-utca, Kar-, Honvéd-, Mester- és Hatvan-utcák, Jókai-, Csokonai-, Pesti-, Vendég-, Csap-, Cserepes-, Borz-, Csók-, Zugó-utcák, továbbá József kir. herceg-, Simonffy-, Széchenyi-, Arany János-, Miklós-utcák,

a *Piac-utcának* egész páratlan számu oldala, a Pásti-, Reáliskola-, Tizenháromváros-, Nyugoti-, Huszár-utcák, Külső vásártér-, Hal-köz-, Révész-, Iskola-, Vörösmarty-, Sziv-, Király-, Barna-, Boldogfalva-, Erzsébet-, Késes-utca, a *Hunyadi-utcának* nyugati oldala, Ispotály-utca, Pefőfi-tér nyugati része és a *Máv. pályaudvar*.

Kertségek :

Vénkert, Csigekert, Köntöskert, Hatvan-utcai kert, Turáskert, Széchenyi-, Tócsóskert, Postakert, Vargakert, Boldogfalvai-kert, Epreskert és Téglyáskert.

A harmadik kerület utcai, kertségei.

Utcaik, terek :

A *Csapó-utca* páratlan számu oldala, a *Piac-utca* páros számu oldala, a *Deák Ferenc-utca*, továbbá a *Kossuth-utca*, a *Szent-Anna-utca*, a *Bathhány-utca*, a *Varga-utca*, a *Verbőczy-, Teleki-, Timár-, Vigkedvü Mihály-, Homok-utcák*, Sámson-, Temető-, Dobozy-, Rakovszky-, Bercsényi-, Csillag-, Pacsirta-, Kigyó-, Lorántffy-, Fazekas-, Monostor-, Burgundia-, Domb-, Ótalmom-, Magóss-, Baros-utcák, Nap-, Kandia-, Hajnal-utcák,

Degenfeld-tér, Sas-utca, Rózsa-utca, Bádogos-utca, Városháza-utca, Bocskai-tér, Attila-tér, Wesselényi-tér, Petőfi-tér keleti fele, a gáz- és villany-telep,

dohánybevéltő-hivatal, bábaképezde, dohánygyár, gépjávitó-műhely.

Kertségek, telepek.

A Homokkert, az Átkos-föld, az Erzsébet-telep, Szőlő- és bortermelő-szövetkezet telepe, Petőfi-telep, Sertésvásártér, Vágóhid és a városnak ezen területei közt fekvő telepei.

A Kossuth szobor leleplezése.

A Kossuth szobor bizottság az elmúlt héten ülést tartott. Kovács József polgármester elnöklésével, amelyen elhatározta, hogy a szobrot május 3-án leplezi le ünnepség keretében. A programot a bizottság eképpen állapította meg :

1. *Himnusz*. Éneklik a debreczeni dalegyletek.
2. *Megnyitó beszéd*. Mondja Kovács József polgármester.
3. *Ünnepi beszéd*. Mondja Tüdös János dr. országgyűlési képviselő.
4. *Huber Szabadságdal*. Éneklik a debreczeni dalos egyesületek.

5. *Alkalmi költemény*. Irta: Oláh Gábor. Szavalja Tihányi Kiss Sándor teológus.

6. *Kovács József* polgármester átveszi Debreczen város nevében a szobrot.

7. *Szózat*. Éneklik a debreczeni összes dalegyletek és a közönség.

A rendezés részleteinek elintézésére egy szűkebb bizottság alakult Kovács József polgármester elnöklésével. A bizottság tagjai: K. Tóth Mihály dr. tanácsnok, Dicsőfi József lelkész, Kardos Albert dr. főreáliskolai igazgató, Márk Endre udvari tanácsos, Tüdös János dr. országgyűlési képviselő és Rostás István főkapitány.

A bizottság sajnálattal vette tudomásul a polgármester bejelentéséből, hogy *Kossuth Ferenc* hozzá intézett levele szerint, egészségi okokból nem jelenhetik meg a szoborleleplezés ünnepségén.

Értesítés.

A m. kir. belügyminiszter ur a cs. és kir. haditengerészeti altiszti iskolába való felvétel céljából az alábbi körrendeletet küldte Debreczen sz. kir. város közönségéhez :

A tengerész altisztek kiképzésére eddig a sebenicói iskola szolgált. A suhancok az iskolából rendszerint, mint tengerészek bocsáttattak el és az attiszti fokozatokat későbbi szolgálati idejük alatt kellett megszerezniök.

Mint hogy ez a kiképzési mód már nem felel meg a technikai fejlődés alapján a tengerész altisztekkel szemben támasztott követelményeknek, a cs. és kir. hadügyminiszter ur a

sebenicói hajósuhanck-iskolát tengerészaltiszti iskolává alakította át.

Mindazok a hajósuhanckok, akik ezt az iskolát legalább elégséges eredménnyel elvégzik, az iskolát már mint altisztek hagyják el s ezáltal már kora ifjúságukban olyan testület tagjaivá lesznek, amely különös gondoskodás tárgyát képezi. Tekintettel a rendelkezésre álló anyagi eszközökre és egyéb kedvezményekre, ezek a fiatal emberek biztos jövőnek néznek elébe, amely körülmény, különösen a jelen időben, amikor a biztos életpályáért folyó küzdelem mindig nehezebbé válik, különös fontossággal bír.

Minthogy ez ujjászervezésről éppen azok a néprétegek nincsenek tájékoztatva, akiknek sorai-ból a legjobb altiszti anyag kerülhetne ki, — a cs. és kir. hadügyminiszter ur felkérése folytán felhívom címet, hogy alárendelt közegei útján és esetleg más megfelelő módon is gondoskodjék arról, hogy az említett tengerészaltiszti iskolába való belépés feltételeiről és előnyeiről a lakosság minél szélesebb körben részletes tájékoztatást nyerjen.

Ebből a célból a tengerészeti altiszti iskolába való felvételtől szóló és minden irányban tájékoztató hirdetményből (a vármegye területén levő járáások és r.-t. városok számához képest) megfelelő számú példányt a címnek idezártan megküldök, melyek a katonai és ill. ügyosztálynál betekintheők.

Az öntözés, mint az aszály elleni küzdelem eszköze.

Írta: Dr. Hegedűs István, lb. tanácsnok.
(Folytatás.)

Az állat- és növényvilág életében a víz fontos szerepet tölt be, mert víz nélkül sem állat, sem növény nem élhet; nélküle nincs élet. A kutya éhen negyven napig él, de szomjan elvész a huszadik napon. A növény életében a víz szerepe még fontosabb, mint az állat életében, mert a növény szomját, éhségét egyaránt a víz és a benne feloldott tápanyagok csillapítják; víz nélkül a növény nemcsak szomjan, de éhen is hal. A növénysejtekkel duzzasztó víz elemeire felbontva, tápanyag is, mert a növény hidrogén szükségletét nagyobb részben belőle szerzi be s csak kis részben az ammoniakból. Egy hektár (1.73 k. h.) föld buza termésének aratásig 11-800 hektoliter vizre van szüksége, tehát majd 120 milliméter csapadékra, mely négyszög méterenként csaknem 120 liter vízszükségletet jelent, pedig a buza egyike azon növényeknek, melyek sok vizet nem igényelnek.

Unger kísérletei szerint egy hektár gyp 153 nap alatt 29,213 hektoliter vizet párologtat

el, egy hektár répaföld 17,530 hektolitert, egy hektár szőlő 15,869 hektolitert, egy hektár bükk-erdő 38,956 hektolitert. Schübler szerint egy m² legelő 24 óra alatt 26.86 kg. vizet párologtat el; Halesz szerint egy napraforgó, melynek felülete 3.62 m², 24 óra alatt 1.36 kg. vizet; Schleiden szerint egy m² füves, sarju kaszáló 24 óra alatt 8.10 kg. vizet; Knap szerint egy tengeri szál május 20-tól szeptember sulyának 36-szorosát, míg egy fűszál nyáron, 24 óra alatt, önsúlyának felét párologtatja el. A fiatalabb levelek több vizet párologtatnak el, mint az öregebbek. Az elpárolgás függ a levegő nedvességtartalmától, a hőmérséklet melegségétől s a fényerősségtől. Deherain szerint egy 2.410 gramm sulyu buza-levelel 28%-nyi hőnél 88.2%-át párologtatta el; míg egy 1.510 gramm sulyu 19%-nyi hőnél ugyanazon idő alatt csak 74.2%-át. Wiesner szerint 3 tengeri növény, melyeknek sulya 1.25 gramm volt, felülete pedig 36 mm², elpárologtatott napfény mellett 192 mgm.-ot, sőtében 17 mgm.-ot, szórt világosságánál 66 mgm.-ot, gázvilágításnál 23 mgm.-ot. Deherain szerint egy 1.510 gramm sulyu buza-levelel 19° meleg mellett elpárologtatta sulyának 74.2%-át, árnyékban 16%-át, 16° és 1.215 gramm suly mellett sulyának 18.0%-át, míg sőtében 1.342 gramm mellett sulyának 2.3%-át.

Mexicóban az Agave Americana a rendes elpárologtatáson kívül megcsapolva, 5000 ctm.³ folyadékot ad, melyből a benszülöttek pulgus itala készül.

Ugyanazon edényből Budapesten 675 mm., Rómában 1850 mm., Afrika belsejében 9520 mm. viz párologt el.

Az élő növényzet háromnegyed része viz. Az állati testből szilárd alkatrésze alig 20—25%.

Egy 77 klgmos rendes emberi test vegyelemzés szerint tartalmaz 48 kg. vizet, 1¹/₃ klg. vegytiszta fehérjét, 5 klg. enyvyanyagot, 17¹/₄ klg. zsírt, 4¹/₂ klg. phosphorsavas meszet, 1¹/₂ klg. szénasavas meszet, a hátralevő sulyrészt konyhasó, fluorkalciumból és cukorból áll.

A burgonya 75%, takarmányrépa 88%, tarlórépa 91.5%, a lucerna 74%, a hiborhere 83% vizet tartalmaz. Tíz klg. tejben 8¹/₂ klg., 10 klg. borban 9¹/₄ klg. és 10 klg. pezsgóban 8³/₄ klg. viz van. A legszárazabb fának is 5—10%-a viz.

Az atomok, melyek az élő szervezetet alkotják az élet égési folyamatában, sűrűn kicserélődnek s így lesz a föld tápláló anyagrésze növény, állat, ember, majd ismét a föld holt anyaga, míg újra a szerves élet alkotó része nem lesz. Szépen fejezi ki az őszanyag változását Shakespeare, mikor a sárrá vált Gaius Julius Caesart, a hatalmas római birodalom rettegett urát állítja élénk:

Fejedelmi Caesar, ha föld röge lett,
Lyukat töm, hogy kizárja a szelet;
Óh, hogy ki a világ feléme volt
E sár most egy repedt falon a folt.

Mi emberek csak egy óriási körforgás pályáján létezünk. Egy 70 kgr. súlyú emberben van 45 kgr. élény, 12 kgr. széneny, 5 kgr. köneny, 1.50 kgr. légeny, 1.80 kgr. calcium, 0.75 kgr. phosphor, 0.75 kgr. chlor, 0.15 kgr. kén, 0.12 kgr. fluor, 0.07 kgr. káli, 0.07 kgr. natrium, 0.05 kgr. magnesium, 0.045 kgr. vas. Egy ily szervezet 60 éves koráig 7500 kgr. húst, 5200 kgr. lisztet, 52,000 tojást, 4500 kilit, 4500 kgr. kenyeret, 4200 liter fekete kávé, 52,350 liter tejet, 15,000 liter bort, 40,000 drb gyümölcsöt, 450 kgr. sajtot, 8500 liter sört fogyaszt el. Ha most nézzük, hogy van a földön több mint 1500 millió ember, elképzelni is nehéz azt az óriási mennyiségű anyag körforgását, mely évezredek óta vándorolt s fog vándorolni a szeretlen világban a szerves világba és vissza.

A nyelvünk nyálmirigyait csiklandozó izletes falat a fehér asztal porcellán tányérján, bizony nem más, mint előtételünk által sujtott piszkos sár szerves sejtekké formálódott kivonata, amely ki tudja hol és hányszor volt már organicus alkatrész? Az ósanyagnak ebben az óriási körforgásában a víznek van a legnagyobb szerepe.

A nagy természet örök rabszolgája a víz, mely a föld felett s alatt örök mozgásában alkot és rombol s amit elvögött, újra kezdi évezredekkel évezredekre. Ugyanaz a víz, mely ezer év előtt az akkori növény- és állatvilágot táplálta, táplálja a ma is táplálni fogja az évezredekben át következőket. Az élet határain belül, mint annak egyik ősforrása, mindenütt ott van; ott van a levegőben, akár a levegő a vízben s éppen ezért a levegő sűrűségének, hőmérsékletének és mozgásának törvényszerűségei, egyszersmind a víz körforgásának törvényszerűségeivel szerves összefüggésben állanak.

A levegő és víz a földbe élényt, szénsavat, ammoniakot, salétromsavat visz magával, ott kémiai és phisikai feladatot végez. A víz az ásványi alkatrészeket feloldja s azt mintegy élvezhető eledelével teszi a növényvilágnak. A megfagyott víz tétogatát növeli s éppen nemcsak sziklákat repeszt, hanem a föld termő rétegét is termőképesebbé teszi.

Ezer és ezer mértföldnyi távolságban tenger és szárazföld felett láthatatlan vízhólyagok milliárdjai szállanak felfelé s felhővé egyesülnek. A felhők a szelek szárnyain hozzánk érkezve, eső alakjában a földre hullanak. A földben szunnyadó buzaszem az esővizet várja, azt magába fogadja, megdagad, burkát repeszti s csírá, gyökeret hajt. Mikor a gazda egy lanyha tavaszi eső után szántóföldjén végig megy, lábai alatt a nagy természet

műhelyében titokzatos erők építik a zöld vetést, majd a sárguló kalászt, a mi mindennapi kenyérünket s e munkában a főszerep ismét a vízé.

Wolney kísérletei szerint:

a tengeri egy kg. száraz anyag előállításához 233 kg.	
„ köles ” ” ” ” ” ” ”	416 ”
„ borsó ” ” ” ” ” ” ”	447 ”
„ napraf. ” ” ” ” ” ” ”	490 ”
„ pohánka ” ” ” ” ” ” ”	646 ”
„ zab ” ” ” ” ” ” ”	665 ”
„ az árpa ” ” ” ” ” ” ”	774 ”
„ a mustár ” ” ” ” ” ” ”	843 ”
„ a repce ” ” ” ” ” ” ”	912 ”

vízet igényel. A repce száraz súlyának majd ezerszeresét párologtatja el. A buza több vizet fogyaszt, mint a zab, árpa, rozs. A franciaországi kísérletek szerint a buza gyökérzete 1—2 méter mélységre is lehatol. Deherain 1½ méter, Tetard 2½ méter mélységben talált buza gyökereket.

Thomas Hume Tirston Castleban és T. Sinclair a Dalmore Farmon Rosshireben, midőn a feltalaj csak 2—6% nedvességet mutatott, azt tapasztalták, hogy a többi termények rossz termése mellett a buza nagyon szépen fejlődött, mert az altalaj nedvára mlása a talaj felszínéhez közel járt s a buza gyökérzete belőle táplálkozott.

Reiselt kísérletei szerint:

a here	talajának víztartalma	4.84%
a káposzta	” ”	4.70%
a teljesen kiégett gye	” ”	7.84%
a buja növé	” ”	5.04%
a rendes növé	” ”	4.04%
a gyenge növé	” ”	3.78%

E sokat jelentő kísérlet fényesen beigazolta, hogy a buza oly minimális víztartalom mellett is adhat jó termést, mely víztartalom mellett a gye már (7.84%-nál) kivész. Itt akaratlanul is eszembe jutott a mi Hortobágyunk.

Az esővíz, mely az Alföldre hull, nem talál oldalvást lefolyást, mint hegyes, dombos vidéken, az a talajba szívárog. Az Alföld sikterület, melynek alig van kiemelkedő pontja és éppen ezért az eső rajta nem gyűl össze patakká.

Az Alföld talajvíze a föld felület sík volta miatt nem tör elő forrásban, mint a hegyek között s a talajvíz mozgása tisztán föld alatti. A talajvíz magassága többnyire az évi termés fokmérője, mélysége pedig a terméketlenség főoka.

Az Alföld nagy részén, a Tisza szabályozása előtt, kettős talajvíz áramlás volt és pedig a száraz föld felől a folyammederbe, továbbá tavaszal, midőn a hegysek hőtömegei hirtelen olvadásnak indultak s a tavasi esőzés hozzájárulásával a Tisza vize mértföldekre terjedő óriási

területeket borított el szőke, iszapos vizével, a folyam medtről a száraz föld felé.

A szabályozás óta már csak a folyammered felé irányuló apasztó talajviz mozgásról lehet beszélni, a másik talajvíz mozgás, mely a talajvíz szintjét a talaj felület gyökérzetéhez közel emelte, megszűnt; a kutakban a víz melyebbre húzódott s azóta az aszály fokozottabb mértékben sújtja szeszélyes zsarnoki uralmával az Alföld mezőgazdasági termelését.

A felső tiszavidék hegységeit borító erdőségek olvadó hótömegei a talajban évszázadokon át korhadó levélzet s szerves bomlásnak indult erdei növényzet nitrogénjét s a feloldott ásványi sókat magukkal ragadják és ez az iszapos hóvíz a duzzadó Tisza árját sárgásbarnára festi. Szabályozás előtt a Tisza iszapos vize, ha medrére visszahúzódott, üledékét az elárasztott területeken hagyta, melyeknek talaját nátriummal, kálival, foszforral, vassal, mésszel gazdagította. Akkor a tiszavidék gondfüző pusztaín, a melyebb részeken náddal, gyékénnyel, kákával, sással tarkítva, durvább minőségű, nedves talajt s melegt kedvező növényzet díszlett, míg a partos, háts területeket tömött növesű, kövér kaszáló borította. De ennek oka nemcsak a Tisza iszap-trágyája s nem csupán a talaj természetes árasztásos öntözése volt, hanem ezek következtében a talaj kedvező struktúrája, a talajvíznek a felalajhoz való közelsége és főképen a kettős talajvíz áramlás is, mely az áradmány által feloldott szikló vegyületeket feloldotta, az áradó víztömegben a legkisebb hányadrészekre elosztotta és részint a talaj felett, részint a talajban a duzzasztó és apasztó vízáramlással magával tovaragadta. Ez a rendszeresen ismétlődő szikletlenítés nagyban hozzájárult a fenti okokhoz, melyek következtében a cimeres fehér tulok méteres füben gázolva legelt s kövérre hizott a tiszavidék pusztái legelőin. A Tisza szabályozása óta a Tisza mentén elterülő száraz legelők talajszövege az esőzés és szikló felvirágzás következtében a növénykultúra életműködésére nézve kedvezőtlenül megváltozott. Ezt figyeltem s állapítottam meg a Hortobágy legelőinek talajánál, hol 100—120,000 méter-mázsza tömegsúly tapossa a legelésző állatok lábával a talajt; de ettől eltekintve, az eső s a szikló felvirágzás következtében a talaj szövetét alkotó talajrészecskék szorosan egymáshoz illeszkedése a talaj struktúra olymivű tömődöttségét idézte elő, hogy az a fű gyökérzetének terjeszkedését a talaj legfelső rétegében is nehezen engedi meg. Természetes tehát, hogy ha a talaj tömöttsége a gyökérzet fejlődését megnehezíti, a kisebb terület behálózó fő vezető gyökérzet és szívó hajszálgyökérzet kisebb földtömeget kevesebb növény-tápláló anyagkészlete felett rendelkezik, melyből kaszálószerű dus növénykultúra nem fejlődhet,

ha még oly kedvező is a csapadékeloszlás és gazdag a talaj tápanyagokban. A szikmentes területeken az eső erőművi hatása folytán a talajfelszín földrészcskéi a lefelé szivárgó vízzel a kapillaritás hajszálvekonny likacsait betöltik s ezen évtizedeken át tartó tömődés folytán nemcsak az esővíz beszívárgását, hanem a levegőnek a talajba behatolását is megnehezítik. Ez esetben a talaj tömöttségét a felülről lefelé szivárgó csapadék okozza, míg szikes területeken az alulról felfelé történő vízáramlás. Az altalaj vize a hajcsőveség törvénye szerint a magában feloldott szikló-vegyületeket a felszínre hozza, hol a víz elpárolog s a szikló a felalaj likacsait, hézagait betöltve, visszamarad. Mindkét tömődés az absorbeáló képességet csökkenését eredményezi, már pedig a talaj absorbeáló képessége a termékenységére nagy befolyással van, mert a világosság, a levegő és víz a szénsav, ammóniák és salétromsav képződését segíti elő. Az eszölen nyár melege a Hortobágy talajának tömődöttségét a térfogat kisebbedésével is fokozza. Ezt bizonyítják aszály idején a Hortobágy legelőit sűrűn behálózó repedések is, melyek a növényzet gyökereire éppen nem előnyösek.

A Tisza szabályozására, féktelen romboló áradásainak megfékezésére szükség volt, részint a hajózhata, részint az állandóan víz alatt álló területeknek s a felesleges kanyargások medreinek a gazdasági kultúra részére meghódítása végett. A szabályozás közgazdasági hasznót jelentett, de kárt is okozott, mert bár a víz szűk mederbe szorításával a szabályozás technikai célja elértett, de a mezőgazdasági célja nem. Ez az egyoldalúság azóta csaknem évről-évre megbosszulja magát, mert a folyamszabályozás nem tisztán mérnöki, hanem jórészen mezőgazdasági feladatok megoldását is képezi.

Szabályozás előtt a tiszavidéki gazdák a víz-áradás átkát ismerték, de a víz áldását most hiányából kénytelenek megismerni. A Debreczen melletti Hortobágy pusztán a kövérre hizott szalás tulok öles füben gázolva legelt a szabályozás előtt, de azóta a pusztá zöld nyári legelőit elvesztette, kopár sivataggá változott, melyen csak a nélkülözések iskoláját végzett fehér marha tengődik. Most a pusztá füve nemcsak téli, de nyári állmot is alszik. Pedig ha valahol, éppen az Alföldön, mely fölött szélsőséges szárazföldi éghajlat uralkodik, szélsőséges a föld felszínéhez közel hőmpölygő talajvíz és az egyenletes csapadékeloszlás. A marosvölgyi gazda mondása, mely szerint, ha: „Nagy a Maros, bő termés lesz“ körülbelül egyezik a tiszavidéki gazda szabályozás előtti mondásával: „Ha a Tisza ágyában marad, belefer a buza a zsákba“. A szabályozás óta sokat változtak a termelési konjunkturák és pedig a közlekedési viszonyok fejlődése, de leg-

inkább a termelési eszközök és gépek tökéletesedése folytán. Azóta éppen ezen fejlődés átalakulás lehetővé teszi, hogy a gazda angol és amerikai gépgyárak gyártmányait beszerezhesse, hogy hizott állatai s nyerstermelvényei értékesítésére a fogyasztó piacok központjaival állandó összeköttetést tartson fent, végül, hogy az eddigieknél tökéletesebb termelési eszközök és gépek segítségével mélyebben szántson, szántását a nedvesség megőrzés céljából porhanyítsa, jobban vetessen, arathasson, csépelhessen, ami azt is jelenti, hogy olcsóbban többet termelhet. Mégis mindezen előnyökkel szemben termelési fejlődésünk a nyugati államok termelési eredményeivel szemben eltöri. Magyarországot par excellence, buzatermelő országnak szokták nevezni s mégis e buzatermelő országban az 1905—1910. évek átlagos termés mennyisége holdanként 7-3 q, míg a silányabb talaju német birodalom átlag termése 19-5 q volt. A legtöbb német uradalom, kedvező viszonyok mellett, holdanként eléri a 16—22 q-t, míg a mi uradalmaink jó termése a 12—18 q. között ingadozik. Ennek oka nemcsak a nagyipar s mezőgazdasági szaktudás hiánya, a drága vagy rossz közlekedés, a szárazföldi éghajlat hőmérsékletének átmenetnélküli szélsőséges ingadozása, a csapadékeloszlás rendszertelensége, a rügybontó márciusi meleg, a téli és az áprilisi fagy, mely miatt a nyugati államokban otthonos fakó színű, de bőtermő buza fajták nem termelhetők, a talaj termő erejének csökkenése, a gondatlan, hagyományos földművelés; hanem oka, ha részben is, a talajvíz mélysége.

Valamikor a tengert, hegységet s erdőt az Alföldön tavak, vadvizek, a Tisza és Duna áradásai s a talaj felszínéhez közel hőmpölygő talajvíz pótolta. Mindezek, melyek a levegőt párával telítették, a hőmérsékletet lehűtötték s így a légköri nedvességet a vetés számára vissza nyerték, azóta nagyobbára eltűntek, a talajvíz mélyebbre húzódott s az aszály fokozottabb mértékben sújtja az Alföld termelését, milliókra menő kárt okozva az alföldi gazdáknak. Az állam feladata nemcsak addig tart, hogy a kárt okozó vizet elvezesse, hanem hogy az áldást fakasztó vizet vissza hozza, vagy az előbbi utóbbivá alakítsa át.

(Folyt. köv.)

HIR-ROVAG.

— **Helyettesítés, kinevezés.** *Domahidy Elemér* főispán *Mile Pál* tb. kapitányt helyettesítő kapitánnyá és *Hortobágyi Ernő* dr. tb. rendőrfogalmazót fogalmazóvá, végül *Tóth Lajos* dr. járásbírói gyakorlatot közigazgatási gyakorlatokká nevezte ki.

— **Ujabb felhívás az adózó közönséghez.** Ismételve felhivatnak mindazok, akik a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a vallomásukat 8 nap alatt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt hivatalból fog megállapíttatni. Kelt Debreczen, 1914. évi április hó 1-én. *Városi Tanács.*

— **A hortobágyi legeltetés.** A városi tanács, tekintettel arra, hogy az állatvizsgálás a Hortobágyon rendben történhessék és hogy az állategészségügyi szabályok pontosan betarthatók lehessenek, a jószágkijátság határidejét aképpen módosította, hogy a sertés kijátság határidejét folyó évi április hó 6., a lovakét április hó 10., a szarvasmarhákét április hó 15. napjában állapítja meg.

— **A mezőrendőrkapitányság közlése.** A mezőrendőrkapitányság közli: A földművelésügyi miniszter a hivatalból jelentendő ragadós állatbetegségek elleni védekezéssel kiadott rendeleteket hatályon kívül helyezte, amennyiben azok elavultságuknál fogva a mai viszonyoknak már nem feleltek meg. A sertésvész és sertésorvanc ellen, melyről már hírt adtunk, új rendelet adatott ki. Ujabbán a lépfene és bivalyvész elleni védekezéssel szóló rendelete érkezett le a hatósághoz a minisztertől. Mind a két betegségről szóló rendelet, de különösen a lépfenéről sok gyakorlati intézkedést tartalmaz, az állatforgalomra vonatkozó része pedig, — amennyiben e tekintetben a községi előjárók is hatáskörrel vannak felruházva, — sok előnyt nyújt a kereskedőknek és gazdáknak egyaránt. A 18 oldalra terjedő részletes rendelet már hatályba lépett és az érdekeltek a mezőrendőrkapitányi hivatalban megtekinthetik.

— **Gyáripárosok gyűlése.** A M. Gy. O. Sz. debreczeni fiókja folyó hó 2-án saját helyiségében népes gyűlést tartott, melyen jelen voltak a kamara részéről: dr. Radó Rezső és dr. Julow Viktor s-titkárok; az ipartestület részéről: Dávidházy Kálmán elnök, Scheibner Gyula titkár, Czipott György kir. táblabíró és még számosan. Elnök ismertette a központ évi jelentését, mely nagy elismeréssel szól a debreczeni fiók működéséről és közli a fiók alapos és részletes jelentését is. A központ április 26-án tartja nagygyűlést Budapestben. A gyűlés behatón tárgyalta a boszniai és dalmáciai közvetlen tarifákat. Titkár fejezte Szmazsenka Ernő gyárigazgatónak a teherárúszállítás reformjáról írt és a központ által megküldött könyvrév vonatkozó véleményes jelentést. Több folyó ügy elintézése után dr. Kuthi Sándor, a szövetségi titkára előadást tartott az új polgári perrendtartás ipari vonatkozásairól. Gyakorlati irányban ismertette az új perrendek a forgalmi életre várható hatását, különösen az illetékesség kérdését; kifejtette

az Ausztriára vonatkozó új intézkedéseket s az osztrák perrend rendelkezéseit. Az előadónak köszönetet szavaztak és a gyűlés elhatározta, hogy az alapos és tanulságos előadást sokszorosítja és a tagok közt szétosztja.

— **A Tóth Gyula éég új tulajdonosa.** A debreczeni vaskereskedések egyik legnagyobb telepét, a Tóth Gyula-féle üzletet megvette *Schlachta János* hajdunánási kereskedő és azt új árukkal teljesen felszerelte, úgy, hogy a nagyközönség minden elképzelhető gazdasági és háztartási cikket szerezhethet ott be. Az egész üzletnek modern, fővárosi berendezése meglepi a szemlélőt és meggyőzi arról, hogy *Schlachta János* gazdag zakismerete, egészséges, szilárd alapon épült kereskedői szelleme, üzletének gondos vezetése és figyelmes kiszolgálása, áruinak elsőrendű minősége és ezek jutányos árai mind egyesítve vannak az üzlet keretében. *Schachta János* Hajdunánásról jött városunkba, hova családi érdekek is fűtik. Hosszu időn keresztül virágzó nagykereskedése volt Hajdunánáson, melynek nemcsak kereskedelmi életében vitt vezető szerepet, hanem a város társadalmi, kulturális és emberbaráti mozgalmában is áldásosan dolgozott. Üzletét a legjobb lélekkel ajánljuk olvasóinknak és városunk közönségének megérdemelt pártfogásába.

kivüliséget élvezők személyes használatára szolgáló lovakat és járműveket;

c) a fegyveres erőhöz tartozó egyéneknek annyi lovat, ahányat mozgósításkor tartani kötelesek;

d) a csendőrséghez tartozóknak szolgálatuk teljesítéséhez szükségelt lovakat;

e) az udvari és állami ménes intézeteknek, állami méneseknek, mén- és csikótelepeknek tenyésztés- és gazdasági lovakat és járműveit;

f) a kincstár tulajdonában levő lovakat és járműveket.

Felhívja továbbá a városi tanács Debreczen sz. kir. város egész területén lakó ló-, szamar- és járműtulajdonosokat, hogy négy éven felüli lovaikat és szamaraikat katonai célokra alkalmazhatóság tekintetéből megejtendő osztályozás céljából az alább részletesen megnevezett helyre és kijelölt napokon állítsák elő

Az osztályozás reggel 8 (nyolc) órakor kezdődik. A lovak, öszvérek és szamarak előállítására a következő sorrendben eszközölkendő:

A hortobágyi csárda előtt:

- 1914. évi május hó 18-án Ohaton.
- 1914. évi május hó 19-én Hortobágy, Kösélyszeg.
- 1914. évi május hó 20-án Elep, Czuczsa.
- 1914. évi május hó 22-én Nagy- és Kishegyes.

Debreczenben a Nyulason levő régi honvéd baraknál:

- 1914. évi május hó 25-én Macsi uradalomban.
- 1914. évi május hó 26-án Bánk, Nagycsere.
- 1914. évi május hó 27-én Fancsika, Haláp.
- 1914. évi május hó 28-án Ebes, Szepes, Pallag, Monostor, Nagyerdő.
- 1914. évi május hó 29-én Ondód.
- 1914. évi május hó 30-án Telepek és Kertek.
- 1914. évi június hó 2-án Belső legelő 1-től 180. számig.
- 1914. évi június hó 3-án Belső legelő 181-től 360. számig.
- 1914. évi május hó 4-én 361-től végig.
- 1914 június hó 5-én I. kerület, akiknek vezeték neve A betűtől K betűig van.
- 1914 június hó 6-án I. kerület, akiknek vezeték neve L betűtől végig van.
- 1914 június hó 8-án II. kerület, akiknek vezeték neve A betűtől K betűig van.
- 1914 június hó 9-én II. kerület, akiknek vezeték neve L betűtől végig van.
- 1914 június hó 10-én III. kerület, akiknek vezeték neve A betűtől K betűig van.
- 1914 június hó 12-én III. kerület, akiknek vezeték neve L betűtől végig van.
- 1914 június hó 13-án IV. kerület, akiknek vezeték neve A betűtől K betűig van.
- 1914 június hó 15-én IV. kerület, akiknek vezeték neve L betűtől végig van.

6801—1914. sz.

Hirdetmény

a lovak és járművek bejelentése, valamint a lovak osztályozása tárgyában.

A honvédelmi miniszter az 1912. évi LXIX. t. c. 4. §-a alapján a Debreczen városban és ennek határterületén levő lovak, öszvérek és szamarak osztályozását, továbbá a járművek és szerszámok megtekintését elrendelte.

A városi Tanács felhívja ennél fogva mindazokat, akiknek birtokában ló, öszvér, szamar, vagy fogatos jármű van, hogy 1914. évi április hó 16-tól április hó 24-ig terjedő 8 (nyolcz) napi határidőn belül lovaik, öszvéreik és szamaraik, illetőleg járműveik számát és nemét a Csapó-utca 43. számú háznál (tűzoltó laktanya) a jelzett napokon reggeli 8 órától 1 óráig jelentsek be.

A bejelentést írásban, az összeírás alkalmával ingyen kiszolgáltató bejelentő lapon kell megtenni. Irni nem tudók a bejelentést szóval is megtehetik.

Nem kell bejelenteni a következő lovakat és járműveket:

- a) az Őfelsége és a királyi ház tagjainak udvartartásához tartozó lovakat és járműveket;
- b) a nemzetközi jog értelmében területen-

1914 június hó 16-án V. kerület egészen.

1914 június hó 17-én VI. kerület, akiknek vezeték neve A betűtől K betűig van.

1914 június hó 18-án VI. kerület, akiknek vezeték neve L betűtől végig van.

A lovak kézen és egyenként kell elővezetni. Nyilvántartó lappal ellátott lovakkal a nyilvántartó lapot is el kell hozni.

A ló behívás esetére szabványosnak megállapított árak a következők:

hátas lovakért 880 korona,
hámos lovakért 1050 korona,
málhás állatért 500 korona.

A ló osztályozó bizottság katonai képviselője a járműveket, valamint a szerszámokat a birtokosoknál megtekintheti. A megtekinéssel megbízott katonai képviselő nyílt parancsral fogja magát igazolni.

Aki a lovakat, öszvérek, szamarak és járművek bejelentése, a lovaknak, öszvéreknek és szamaraknak az osztályozáshoz való vezetése, a járműveknek és szerszámoknak bemutatása tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget, kihágást követ el és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik.

Kelt Debreczen, 1914 április hó 6.

A városi Tanács.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánja.

102—1914. V.

Pályázati hirdetemény.

Debreczen szabad királyi város törvényhatóságánál elhalálozás folytán megüresedett a legközelebbi törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésen választás útján betöltendő rendőrkapitányi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ez az állás évi 3600 korona fizetés, 1040 korona lakbér és 1000 korona városi pótlékból áll javadalmazással van egybekötve.

Felhívom mindazokat, akik ezt az állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy e minősítéseket s eddigi szolgálataikat igazoló okmányaikkal felszerelt, kellően felbőlyegzett pályázati kérvényüket hozzám, mint a kijelölt választmány elnökehez folyó évi április hó 15-dik napjának déli 12 órájáig annyival is inkább nyújtásuk be, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresedő állásokra is pályázatot nyitok.

Debreczen, 1914 március hó 27.

Domahidy,
főispán.

377—1914. szv.

Haszonbérbeadási hirdetemény.

A debreczeni református kollégium gazdasági tanácsának megbízása alapján ezennel közhírré tesszük, hogy a kollégium alább felsorolt ingatlanai folyó év október 1-től kezdődőleg hat egymást követő évre nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

1. Debreczen város határában, Fáy dűlőben 4. szám alatt fekvő 58 kat. hold 1335 □-öl területű ondódi tanyabirtoka.

Kikiáltási ár 2821 korona.

2. Debreczen város határában Fáy dűlőben 7. szám alatt fekvő 37 kat. hold 310 □-öl ondódi tanyabirtoka.

Kikiáltási ár 2396 korona.

3. Debreczen város határában a nagylétai ut mellett fekvő pusztabánki 22 kat. hold 1400 □-öl kaszáló földbirtoka.

Kikiáltási ár 403 korona.

4. Debreczen város határában a Gáll dűlőben fekvő 6 kat. hold 138 □-öl ondódi szántóföldje.

Kikiáltási ár 331 korona.

5. Debreczen város határában a Gáll dűlőben fekvő 26. szám alatti 8 kat. hold 536 □-öl területű tanyabirtoka a rajta levő gazdasági épületekkel.

Kikiáltási ár 582 korona.

6. Debreczen város határában a Péterfia dűlőben fekvő 20 kat. hold 237 □-öl területű ondódi földje.

Kikiáltási ár 1185 korona.

7. Debreczen város határában a szoboszlói dűlőben fekvő 10 kat. hold 778 □-öl területű ondódi szántóföldje.

Kikiáltási ár 712 korona.

8. Debreczen város határában a Péterfia dűlőben fekvő 7 kat. hold 1357 □-öl területű ondódi szántóföldje.

Kikiáltási ár 390 korona.

A nyilvános szóbeli árverés **folyó évi április hó 7. napján délután 3 órakor** a kollégium háznagy hivatalában fog megtartatni, melyre árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben letenni kötelesek.

Árverési feltételek és az egyes birtokok leírása a kollégium számvevői hivatalában megtekinthetők.

Debreczen, 1914 évi március hó 19-én.

Varga Pál,
kollégiumi számvevő.

Márk Endre,
kollégiumi ügyész.

MEGHIVÁS.

A Debreczeni Tisztviselők Önszegélyző-Egyesülete mint Szövetkezet Debreczenben

XXXIV. ÉVI BENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1914. évi április hó 19-én, délelőtt 11 órakor Széchenyi-utca 20. szám alatt, az állami anyakönyvi hivatal helyiségében tartja, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyve hitelesítésére 2 részvényes tag megválasztása.
2. Az igazgatóság jelentése az egyesület 1913. évi működéséről; az 1913. évi mérleg és a felügyelő-bizottsági jelentés benyújtása, határozat a felmentvény megadásra tárgyában.
3. A mérlegben kimutatott eredmény felosztására vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
4. Az alapszabályok értelmében a közgyűlés előtt 3 nappal az igazgatóságnál írásban beadott indítványok tárgyalása.
5. Alapszabályok szerint 7 kilépő és 1 lemondott igazgatósági rendes tag és 7 igazgatósági póttagsági helynek választás útján való betöltése.
6. Felügyelő-bizottságnak 1 évre való megalakítása.

MEGJEGYZÉS: 1. A mérleg, vezetés- és nyereségszámla a szükséges mellékletekkel folyó évi április 5-től kezdve az egyesület hivatalos helyiségében közszemlére ki van téve. — 2. A közgyűlésen 3 szavazat — alapszabályaink 18. §. IV. alaján — személyesen vagy megírott által postabíróval. — 3. Előszavazás helyszíni kérdéseket közgyűlésünk elnöke által szívesen fogadjunk és alapszabályaink jogszabályokra a tisztviselők és az önszegélyzők előtér tekintettel úgy a tisztviselőket, mint a honorátoriokat fel is hívjuk.

Az igazgatóság.

TARTOZIK.

MÉRLEG 1913 DECEMBER 31-ÉN.

KÖVETEL.

	Kor. fill.	Kor. fill.		Kor. fill.	Kor. fill.
Készpénzkészlet:			Alapítók:		
A pénztárban	1,687 86		Befizetett alaprészek		29,544 46
Takarékpénztárban	17 78	1,855 12	Tartalékok:		
Kölsősönök:			Állomány az év végén	6592 93	
Hosszú előlegek	34,455 69		50% a tiszta nyereségből	79 25	6,602 18
Rövid „	2,915 67		Kétes követelések tartaléka		1,912 50
Ruha „	2,423 04		Bernházó tartalék		563 64
Bizt. díj „	53 75	39,848 16	Alapok:		
Értékpapírok:			Segélyalap	484 73	
Az Országos Tisztviselő-Bank 2 darab részvénye		400 —	50% a tiszta nyereségből	79 25	
Felszerelések:				563 98	
Teljesen leírva	—	—	Kövesdy János-alapítvány	810 —	1,373 98
Átmenők:			Hátralék:		
Beváltatlan részvények, kamatkövetelések		280 —	Fizetetlen üzleti költség		760 —
			Eredmény:		
			Áthozatal 1913-ról	5 56	
			1913. évi nyereség.	1420 95	1,426 51
		42,183 27			42,183 27

TARTOZIK.

EREDMÉNY-SZÁMLA.

KÖVETEL.

	Kor. fill.	Kor. fill.		Kor. fill.	Kor. fill.
Üzleti költségek		1,107 60	Eredmény-áthozatal 1912-ről		5 56
Alapok járuléka:			Kamatok		2,357 61
Az 1913. évi tiszta haszonból:			Kezelő-díjak		56 88
50% a tartaléktökére	79 25		Beíró-díjak		46 —
50% a segélyalapra	79 25	158 50	Kedvezmények		165 49
Eredmény:			Leírt követelésekből befolyt		61 07
Áthozatal 1912-ről	5 56				
1913. évi tiszta nyereség	1,420 95	1,426 51			
		2,692 61			2,692 61

Debreczen, 1913 december 31.

Varga Károly,
titkár.Oláh Imre,
igazgató.Pápay János,
pénztáros.Nyilasy Károly,
könyvvezető.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Csatth Zsigmond,

Handtel Vilmos,

Czeglédly Kálmán.

Eladó.

1. Sipos-féle földek a gépjavitó műhellyel szemben levő Guthi-féle faraktár mellett 17 kat. hold beltelek, kisebb részletekben parcelázva, kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

2. Gyermekmenhely mellett, a vasuti átjárónál levő 7000 □-öl területű föld, kedvező fizetési feltételek mellett kisebb részletekben is eladó.

Értekezhetni

a Debreczeni Gazdák Bankjánál

Kossuth-utca 17. sz. a.

6389—6390/1914.

Árverési hirdetés.

A városi tanács a nagyerdei nyári lakásokra f. évi március hó 20-án megtartott árverésen az ajánlott árakat nem fogadja el. Új árverést tűz ki április 15-iki lejáratlaltal a következő nyári lakásokra:

II. számú nyári lak	4. számú lakásra,
II. " " " "	5. " " "
II. " " " "	6. " " "
III. " " " "	7. " " "
III. " " " "	10. " " "
IV. " " " "	12. " " "
IV. " " " "	13. " " "
Fürdőépület 14., 15., 16.	„ lakásokra,
Kerekház 17.	„ lakásra.

Az árverés délelőtt 10 órakor a városház kistanácstermében tartatik meg.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1914 április 6-án tartott üléséből.

A városi tanács.

7421—1914. sz.

Hirdetmény.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet f. évi április 15-én megnyílik.

Az intézet helyiségei nyitva állanak a közönség rendelkezésére naponta délelőtt 6 órától fél 10-ig férfiak, fél tíztől egy óráig nők részére, délután 3—5-ig nők és 5—7-ig férfiak részére.

Orvosi rendelés hétfőn, szerdán és szombaton reggel 8—9 óráig dr. Tamássy Géza orvos ur által a fürdőépületben, esetleg Piacz-utca 31. sz. I. emeleti rendelő helyiségében.

Megjegyzí a tanács, hogy a hidegvizgyógyintézet csak az intézet orvosa, vagy esetleg más orvos rendelvénye alapján vehető igénybe. A rendelvényt az intézeti szolgának kell átadni. Ugyanott reggeli 5 órától esti 7 óráig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll a közönség rendelkezésére.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1914. évi április 6-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Megjelent!

Új könyv!

Debreczen régi büntetőjoga és ennek alkalmazása a különböző bűnesetekben
 :: 1547-től 1750-ig. ::

Eredeti jegyzőkönyvek nyomán írta:

Konczházi KONCZ ÁKOS

Debreczen sz. kir. város főlevéltárosa, tb. tanácsnok.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a szerzőnél (Városház, lévéltári hivatal.)

Debreczen sz. kir. város
könyvnyomda-vállalata
 Debreczen, városház épület.

~~~~~

Készít mindenféle nyomdai munkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, jutányos árak mellett.

Pályázati hirdmény.

A debreczeni református Főiskola Gazdasági Tanácsa 1914. év május hó 1-től 1915. évi április hó 30-ig terjedő időre pályázatot hirdet a **tápinteztetés részére szükséges évi tejmenyi-ség** szállítására.

Tejszükséglet naponként körülbelől 150 liter-mely tejmenynységnek minden reggel 1/2 óra-kor a tápinteztetbe be kell szállíttatnia. A pályázatok **folyó hó 15-ike deli 12 óráig** a debreczeni református Főiskola Háznagyi hivatala címére adandók be. A pályázatok zárt borítékban nyújtandók be, amelyen kívül a pályázó neve és lakhelye feltüntetendő.

Minden ajánlattevő 1000 korona pánatpénzt köteles letenni, mely a pályázattól külön vagy értékpapírban, vagy betéti könyvben nyújtandó be.

Csakis oly egyének pályázata vétetik figyelembe, kik nagyobb mérvű szállításra vannak be rendezve.

A szállítási feltételek a Főiskolai Számvevői hivatalban bármikor megtudhatók.

**Ref. Főiskola
Gazdasági Tanácsa.**

Világvállalat. Először Európában.

Csak öt napig.

Nagyszénu lovak, életánok, tevék és medvék.

KÖNYÖT BROTHERS amerikai czirkusza, a

**BARNUM és BAILEY
czirkusz**

legkितűnőbb csillagaiból álló társulatával, **csak öt napig.** — Európa legszebb, legnagyobb czirkusza. — Debreczen város és környéke n. é. közönségének becses tudomására adom, hogy egész vállalatommal április 8-án Budapestről külön vonattal odaérkezem és 8-án este 8 óra-kor a

Széchenyi-téren

nagy díszelőadást rendezek

ugy mint 8-án délután 4 óra-
kor a város főutczáin nagy díszelővonattal.

Előadásokat 5 napon át fogok tartani, melyek minden eddig bemutatott mutatványokat felül fog-
nak mutlni. — Nagypénteken nincs előadás. — Husvét
vasárnap két nagy előadás. — Husvét hétfőn két
nagy bucsu előadás.

Vállalatom nem tévesztendő össze hasonló
utazó czirkuszokkal. — Mutatványaim eddig még
egyetlen czirkuszban sem kerültek bemutatásra.

Jegyek előre válthatók az érkezés napján dél-
előtt 10 óratól az I. számú kocsinál.

Bővebbet a falragaszok.

Először Európában.

Csak 5 nap.

Világvállalat.

57—1914. szám.

Hirdetés.

**Az Országos Tanítói Árvaház (Debreczen, Si-
monyi-ut 16. sz.)** az alább felsorolt cikkek szállításának
biztosítására, az 1914. évi július hó 1-től, 1915. évi
június hó 30-ig terjedő időre **zárt** ajánlati versenytár-
gyalást hirdet. —

Az egy koronás helyeggel ellátott, kellően kiállított
és **lezárt** ajánlatok 1914 április hó 17-ig nyújtandó be
és árvaház igazgatóságához, ahol is, 1914. évi április
hó 18-án bontatnak fel a kiküldött bizottság előtt.

Szállítandó megközelítőleg:

Csoport	A szállítandó cikk megnevezése	Mérték	S z ű k s z é g l e t			Megjegyzés
			napra	óra	évre	
I.	Kenyérmennék: 1. Kenyér 2. Zsemlye	kg. drb.	40 80			6 sz. buzaliszt 2 sz. „ 3-gr-es
II.	Mészáros árúk: 1. Marhahús 2. Borjúhús	kg.	30	20		I. r. szinhus I. „ „
III.	Hentes árúk: 1. Sertes-hús 2. „ „ zsír 3. „ szalonna 4. „ kolbász 5. Várstli	kg. „ „ „ pár	40 100 40 60 840			I. rendű olvasz v. szal. paprikás friss v. füstölt „
IV.	Tejmennek: 1. Tej 2. Taró 3. Tejfel 4. Vaj	l. kg. l. kg.	80 50 60 40			teljes tej I. r. (tehen) „ „ „ „ nem főző „ „
V.	Tojás	drb.	1000			
VI.	Fűszerárú és liszt: 1. Cukor süveg 2. „ kocka 3. Kávé 4. Rizs 5. Bab 6. Borsó 7. Lencse 8. Só 9. Liszt	kg. „ „ „ „ „ „ „ „	40 30 15 100 150 100 100 100 500			I. rendű „ „ „ „ I. r. szemes „ „ darált 3 és 4-es számm
VII.	Ruhaneműk: 1. Fiu-ruha, téli 2. „ „ nyári 3. „ „ teliköpeny 4. Leány télikabát 5. „ „ esőgallér 6. Fiu esőgallér 7. Leányruha-szöv. Különféle vászon, sifon, karton stb. a szükséges szer- vint	rend „ drb „ „ „ m.		120 240 10-20 10-20 10-20 10-20 480		posztó min. sz. vászon „ „ „ „ (posztó minta szerint, sötét kék
VIII.	Cipők	pár			540	(box, ongos és fűzős
IX.	Tűelő anyagok: 1. Tűzifa 2. Kőszén 3. Pirszén	m ³ q „			200 200 300	I. r. hard sem sz. I. r. magy., fekete légzsessgyári

Az árvaház igazgatósága fenntarta ama jogot, hogy
az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árúkra
— szabadon választhatson.

Debreczen, 1914 március hó 24-én.

Hertelendy Jenő, igazgató.

Uridivat- és szabóüzlet megvétel.

Szives tudomására hozom, hogy

Debreczenben, Piac-utca 21-ik szám alatt

(Sesztina-ház) 35 év óta fennálló **Reiner Mór-féle uridivat- és uriszabó-üzletet** teljes áru-raktárával és összes kintlevőségeivel megvettem s azt a régi jó hírnévhez méltóan

Reiner Mór utóda Czeglédy András

cég alatt fogom tovább vezetni.

Raktáron tartom ugy az uridivat, mint az uriszabósághoz tartozó **mindennemű bel- és külföldi árakat** a létező legfinomabb minőségben. **Ruhaszöveteim** mind valódi angol első gyártmányu anyagokból készültek s általánosan kedvelt elsőrendű szabászatot továbbra is megtartottam.

Kérem tavaszi újdonságaimat megtekinteni sziveskedjék.

Nagybecsü pártfogásukat kérve és biztosítom a legszolidabb és legpontosabb kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

Czeglédy András.

Dr. SZTANKAY ABA

gyógyszertára a NÁDORHOZ

— DEBRECZEN, ATTILA-TÉR. —

Ajánlja saját találmányu kiténő készítményeit.
Dr. SZTANKAY-téle

Honthin-Tabletta.

Legmakacsabb hasmenést gyógyítja. Egyedüli gyógyszer, melyet élő magyar gyógyszerész állított elő s melyet a magas kormány hivatalos gyógyszerre tett.
Egy doboz ára K 1-20.

Legjobb hashajtó Dr. SZTANKAY ABA

Eulaxans-Tablettai.

Fájdalommentes székletet idéz elő. Hascikarás sohasem lép fel. Az étvágyat nem rontja. Használata takarékos, amennyiben egy szem teljesen elegendő a széklet előidézésére.
Egy tubus ára K 1-20.

Mindkét gyógyszer kapható a monarchia nagyobb gyógyszerertáraiban s a készítőnél Debreczen, Szent-Anna-utca—Attila-téri „NÁDOR“ gyógyszerertárban.

Debreczeni Hitelbank Részv.-társaság

Debreczen, Piac-utca és Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket ad váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamat mellett.

Elfogad takarékbetéteket betétkönyvekre és chek-számlára.

Jelzálog kölcsönöket ad földbirtokokra és házakra.

Ovadékkölcsönöket ad vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogad tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladásra.

Kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzintézetek részvényeire.

Leszámitol tárcaráltókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Érepénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Az igazgatóság.

Debrecen szab.kir. város Világítási Vállalata.

Elvállalja: légszesz- és villamos berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petróleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtés kandallók és fürdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

A villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű pirszén (koks) porosz köszén.

Fekete köszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Első minőségű ammoniak sulphat (legbecesebb nitrogénlégeny tartalmú műtrágya.)

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Piac-utca 81-ik szám alatt.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépészmérnök.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Gyári és igazgatósági telefon: 74. Városi üzlet telefon: 90.